

Βιβλία - εκδόσεις

Συνέντευξη: Νατάσσα Βαφειάδου
paratiritis.vafeliadou@gmail.com

Με αφορμή την παρουσίαση του βιβλίου του με τίτλο «Μεγαλώνοντας (με) το παιδί μου»

Κώστας Γκοτζαμάνης, ψυχολόγος – συγγραφέας

«Χρειαζόμαστε σχολεία γονέων»

Μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση σχετικά με την οικογένεια, τη σχέση γονέα και παιδιού, αλλά και την ίδια σχέση αυτών με τον εαυτό τους, που αν κριθεί επιτυχημένη θα οδηγήσει σε ελεύθερους γονείς και κατ' επέκταση σε ελεύθερα παιδιά, θα πραγματοποιηθεί σήμερα στο Δημοκρίτειο Βιβλιοπωλείο, παρουσία του ψυχολόγου και συγγραφέα κ. Κώστα Γκοτζαμάνη.

Αφορμή της συζήτησης αυτής, η οποία πραγματοποιείται με πρωτοβουλία του βιβλιοπωλείου, των Εκδόσεων Πατάκη και του Συλλόγου Γονέων του 2ου Παιδικού Σταθμού Κομοτηνής, το βιβλίο του κ.Γκοτζαμάνη με τίτλο «Μεγαλώνοντας (με) το παιδί μου», το οποίο όπως έχει γραφτεί καταλήγει να αποτελεί έναν σύγχρονο οδηγό επιβίωσης για οικογένειες αυθόλογα αλλά και ατομικά για τα άτομα που τις αποτελούν, μέσα από αληθινά παραδείγματα, ανθρώπινες ιστορίες οικογενειών που περιγράφουν την εξέλιξη της ελληνικής οικογένειας στο πέρασμα των ετών, καταγράφοντας τα «κατάλοιπα» του παρελθόντος αλλά και τις δυσκολίες της σημερινής εποχής.

Ένα βιβλίο που μιλά για την οικογένεια, ωστόσο δεν απευθύνεται μόνο στους οικογενειάρχες ενηλίκους, όπως ξεκαθάρισε μιλώντας στον «Πτθ» ο συγγραφέας του κ. Κώστας Γκοτζαμάνης αλλά το σύνολο των ενηλίκων, καθώς η σχέση γονέα και παιδιού είναι σχέση «ζωής».

Ο λόγος στον ίδιο...

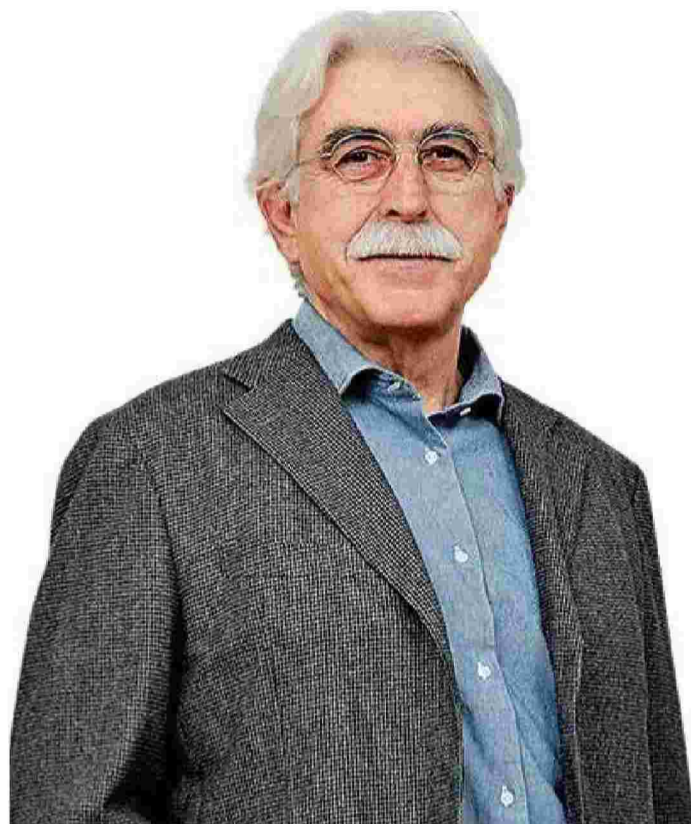
Πτθ: Το «Μεγαλώνοντας (με) το παιδί μου» αποτελεί έναν οδηγό επιβίωσης για οικογένειες και κυρίως για οικογένειες με νεαρούς γονείς...

Κ.Γ.: Δεν είναι μόνο για νεαρούς γονείς, είναι και για γονείς με μεγαλύτερα παιδιά, αλλά και για ενήλικες που δεν έχουν παιδιά. Το βιβλίο ουσιαστικά διαπραγματεύεται γενικά τη σχέση του γονιού με το παιδί, αλλά και του παιδιού με τον γονιό. Δεδομένου ότι η σχέση μας με το γονιό είναι μια σχέση που κρατάει όλη μας τη ζωή, είτε ζει ο γονιός μας είτε όχι, το βιβλίο αφορά και ανθρώπους που δεν έχουν παιδιά.

«Το βιβλίο δεν δίνει οδηγίες, αλλά προάγει τον διάλογο του γονιού με τον εαυτό του»

Πτθ: Υπάρχουν συγκεκριμένες αρχές, κανόνες ή μυστικά που διέπουν ή θα έπρεπε να διέπουν τη σχέση γονέα και παιδιού; Υπάρχουν δηλαδή συγκεκριμένες λύσεις ή συμπεριφορές που αν ακολουθηθούν η σχέση θεωρείται επιτυχημένη;

Κ.Γ.: Το βέβαιο είναι ότι δεν έχουμε την ευκολία των έτοιμων απαντήσεων και λύσεων, όπως είχαμε κάποτε, γιατί οι συνθήκες αλλάζουν πολύ γρήγορα και τα πράγματα εξελίσσονται εξίσου γρήγορα. Άρα αυτό που κάνει τη λειτουργία του γονιού πιο επιτυχημένη και πιο ενδιαφέρουσα σήμερα, είναι το γεγονός ότι χρειάζεται να προσαρμόζεται στις καινούργιες συνθήκες και να βρίσκει λύσεις σε θέματα που προκύπτουν και τα οποία δεν τα ξέραμε μέχρι πριν από λίγα χρόνια. Αυτό που για μένα έχει τη μεγαλύτερη σημασία είναι ο γονιός να έχει δεξιότητες που δεν τις χρειαζόταν ένας γονιός παλαιότερα. Για παράδειγμα να έχει έναν καλό διάλογο με τον εαυτό του. Επίσης να έχει μια πολύ καλή συνεργαστική σχέση με τον άλλο γονιό, τον σύντροφό του. Μια πιο ισότιμη και ανοιχτή σχέση, για να μπορούν να

«Όλοι μας γεννιόμαστε άφυλοι»

Πτθ: κ. Γκοτζαμάνη μεταξύ των πολλοπαθών σας ιδιοτήτων είναι και αυτή του συγγραφέα των σχολικών εγχειριδίων σε ό,τι αφορά την σεξουαλική αγωγή των παιδιών του Λυκείου. Με αφορμή και την επικαιρότητα, λόγω ταυτότητας φύλου, πόσο σημαντικό κρίνετε να υπάρχει ενημέρωση από την οικογένεια γύρω από τη σεξουαλικότητα; Η ελληνική οικογένεια είναι «ανοιχτή» σε αυτά τα ζητήματα;

Κ.Γ.: Οι γονείς χρειάζεται να εκπαιδευτούν στα θέματα που έχουν να κάνουν με τη σεξουαλικότητα των παιδιών τους. Για μένα υπάρχει ένας κανόνας που λέει ότι το παιδί προσωποποιεί τον γονιό και συνήθως υιοθετεί τα δικά του συμπεριφορικά δεδομένα, με μερικές εξαιρέσεις. Βέβαια αυτό το καταλαβαίνουμε μετά την εφηβεία και την πρώτη ενήλικη ζωή. Άρα λοιπόν δεν μπορού να περιμένω ότι θα μεγαλώσω σεξουαλικά απειλευθωμένα παιδιά σε ένα περιβάλλον το οποίο είναι πολύ συντηρητικό σε σχέση με τη σεξουαλικότητα.

Σε ό,τι αφορά το θέμα της ταυτότητας φύλου, έχω να επισημάνω δύο πράγματα. Το πρώτο είναι ότι όλοι μας γεννιόμαστε άφυλοι. Γεννιόμαστε με δεδομένο βιολογικό φύλο, αλλά χωρίς δεδομένο ψυχοκοινωνικό φύλο. Το ψυχοκοινωνικό φύλο το αποκτούμε στην πορεία της ζωής μας. Είναι τρομερό το πόσο καθοριστικά είναι τα πρώτα μας χρόνια, αν σκεφτεί κανείς ότι δύο ετών ήδη έχουμε διαμορφώσει την ταυτότητα φύλου. Το παιδί δηλαδή που είναι δύο χρονών έχει πια μια σταθερή πεποίθηση για το αν είναι αγόρι ή κορίτσι, αλλά αυτή η πεποίθηση δεν είναι απαραίτητα ταυτισμένη με το βιολογικό φύλο. Θα είναι ταυτισμένη αν εξελισσόνταν τα πράγματα ομαλά τα δύο πρώτα χρόνια. Υπάρχει λοιπόν μια κατηγορία ανθρώπων που δεν μπορούμε να τους χαρακτηρίσουμε ως «ανώμαλους» επειδή τα δύο πρώτα χρόνια της ζωής τους οι συνθήκες της ζωής τους ήταν τέτοιες ώστε η ταυτότητα του γένους να είναι σε διάσταση με την ταυτότητα του φύλου.

βοηθούν ο ένας τον άλλον, και μαζί να βοηθούν τα παιδιά τους. Αυτό είναι πολύ καινούργια πράγματα, ενώ οι σημερινοί γονείς δεν έχουν τη βοήθεια της κοινότητας όπως είχαν οι παλιότεροι γονείς. Στο παρελθόν λίγο πολύ τα πράγματα ήταν δεδομένα, οι γονείς είχαν δεδομένους ρόλους και ως έναν βαθμό είχαν και την εποπτεία της κοινότητας που τους καθοδηγούσε. Τους επέβαλε τις κατευθύνσεις, το τι είναι σωστό και τι είναι λάθος. Σήμερα όμως δεν είναι καθόλου εύκολο να έχουμε έτοιμες λύσεις. Γι' αυτό το λόγο και το βιβλίο δεν δίνει οδηγίες, αλλά προάγει τον διάλογο του γονιού με τον εαυτό του.

Ίσως ο τίτλος είναι η μόνη οδηγία που δίνεται, λέγοντας πως αν θέλεις να μεγαλώσεις το παιδί σου, χρειάζεται να μεγαλώσεις κι εσύ. Και για να μεγαλώσω εγώ ο γονιός, χρειάζεται να κάνω δουλειά με τον εαυτό μου. Αυτό είναι μία μεγάλη ευκαιρία που προσφέρεται στο γονιό από την ύπαρξη

του παιδιού του, δηλαδή μέσα από τη σχέση του με το παιδί του να μεγαλώνει ο ίδιος και έτσι να βοηθάει πάλι το παιδί του.

Πτθ: Κανένας δεν έρχεται στη γη έτοιμος να γίνει γονιός...

Κ.Γ.: Σίγουρα. Εδώ και πολλά χρόνια λέμε ότι αν στην Ελλάδα πάσχει η εκπαίδευση των παιδιών, παράλληλα λείπει εντελώς και η εκπαίδευση των γονιών. Κανονικά χρειαζόμαστε σχολεία γονέων, όπως χρειαζόμαστε και σχολεία για τα παιδιά.

«Το σημαντικότερο κατά την άποψή μου ζήτημα σήμερα είναι να μπει μέσα στην οικογένεια ο πατέρας»

Πτθ: Μπορεί ο χαρακτήρας ενός παιδιού ή μια συγκεκριμένη οπτική των πραγμάτων που έχει διαμορφωθεί

- ▶ «Ο πατέρας θα πρέπει να ενισχύσει τον ρόλο του στην ελληνική οικογένεια»
- ▶ «Γεννιόμαστε με δεδομένο βιολογικό, αλλά χωρίς δεδομένο ψυχοκοινωνικό φύλο»

στην ελληνική οικογένεια, είναι να μπορέσει επιτέλους να μπει μέσα στην οικογένεια ο πατέρας. Να μπει με ρόλο, να βρεθεί μέσα στις λειτουργίες της οικογένειας, να βρεθεί πολύ κοντά στα παιδιά του, να αναλάβει ένα μέρος των υποχρεώσεων και το κομμάτι που του αναλογεί στην ανατροφή των παιδιών. Αυτό για μένα είναι η λύση και η ελπίδα.

«Όσοι τολμούν σήμερα το εγχείρημα της οικογένειας είναι πιο συνειδητοποιημένοι»

Πτθ: Η Ελληνική κοινωνία, που παραμένει συντηρητική σε πολλές εκφάνσεις της καθημερινότητας, τόσο από πλευράς των αντρών όσο και των γυναικών, είναι ώριμη να κάνει αυτό το βήμα;

Κ.Γ.: Χρειάζεται και οι γυναίκες να είναι έτοιμες να δεχτούν τον άντρα τους μέσα στο σπίτι, γιατί και οι γυναίκες που διαμαρτύρονται ότι είναι μόνες τους στις λειτουργίες του σπιτιού – που είναι παράλληλα και το βασίλειό τους – δεν δέχονται εύκολα να το μοιραστούν με τον άντρα. Άρα και η γυναίκα και ο άντρας χρειάζεται να είναι έτοιμοι για κάτι τέτοιο. Εγώ είμαι αισιόδοξος κυρίως γιατί βλέποντας καινούργια ζευγάρια διαπιστώνω ότι υπάρχουν πια άνδρες που συμμετέχουν πιο ενεργά στην οικογένεια και είναι πιο συντροφικοί απέναντι στη γυναίκα τους. Σαφώς υπάρχει διαφορά τα τελευταία χρόνια από αυτούς όμως που τολμούν να φτιάξουν οικογένεια, γιατί είναι και πάρα πολλοί αυτοί που δεν το τολμούν. Η ηλικία δημιουργίας οικογένειας και η ηλικία γέννησης του πρώτου παιδιού, έχει μεγαλώσει δραματικά για τους άνδρες στην Ελλάδα τα τελευταία 25 χρόνια. Παρόλα αυτά όσοι τολμούν το εγχείρημα έχουν περισσότερο διάθεση και είναι πιο συνειδητοποιημένοι.

Όσο για το αν είναι έτοιμη η κοινωνία, θα πρέπει να πω πως αν δεν είναι έτοιμη τότε θα πεθάνει. Έχουμε την πρώτη θέση στην υπογεννητικότητα στην Ευρώπη και τη δεύτερη στον κόσμο.

«Πρέπει να ξαναβρούμε το γονίδιο της αλληλεγγύης που είχαμε κάποτε»

Πτθ: Πώς μπορεί να γίνει αυτό;

Κ.Γ.: Χρειάζεται να κάνουμε τομές στην ελληνική κοινωνία για να μπορέσουμε να κάνουμε περισσότερα παιδιά. Χρειάζεται να ξαναβρούμε θεσμικούς αλληλεγγύης και αλληλεξάρτησης, όπως υπήρχαν παλαιότερα. Πέρα από το ότι χρειάζεται να έχουμε ένα καλύτερο δίκτυο παιδικών σταθμών, νηπιαγωγείων κ.ο.κ. πρέπει να ξαναβρούμε το γονίδιο της αλληλεγγύης που είχαμε κάποτε. Με αυτή την έννοια αντιλαμβάνομαι προσωπικά την ανοιχτή κοινωνία.

